

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת איתן גינזבורג

6033/25/פ

הצעת חוק לתיקון פקודת העיריות (גמול כספי לחברי מועצה בעירייה), התשפ"ה–2025

הוספת סעיף 125 ד.1. בפקודת העיריות (להלן – הפקודה)¹, אחרי סעיף 125 ג יבוא :

”גמול כספי לחברי 125 ד. (א) בסעיף זה –
מועצה בעירייה

”חבר מועצה” – חבר מועצה שאינו מקבל שכר
ותנאי שירות מקופת העירייה.

(ב) חבר מועצה יהיה זכאי לקבל גמול כספי
חודשי מקופת העירייה, שאינו מותנה בהיקף
פעילות מדווח.

(ג) חבר מועצה יהיה זכאי לקבל מקופת
העירייה גמול כספי נוסף שיוענק בהתאם למספר
ישיבות המועצה בהן נכח, ואולם גמול כאמור לא
יעלה על מחצית מהגמול השנתי שישולם לחבר
מועצה לפי סעיף קטן (ב).

(ד) שיעור הגמול כאמור בסעיף קטן (ב) יהיה
שווה לכל חבר מועצה באותה עירייה ; גמול כאמור
בסעיף קטן (ג) יהיה שווה לכל חבר מועצה באותה
עירייה עבור כל ישיבה של מועצת העירייה.

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, עמ' 197.

(ה) השר יקבע, באישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, את הסכומים שישולמו לחברי מועצה כגמול חודשי ומועדי התשלום כאמור בסעיף קטן (ב), את אופן הדיווח, הסכומים והתנאים לתשלום וכן סכומים בעד השתתפות בישיבות המועצה כאמור בסעיף קטן (ג), ואת אופן התשלום; בתקנות לפי סעיף קטן ניתן לקבוע בין היתר –

(1) שיעורים שונים של גמול חודשי כאמור בסעיף קטן (ב) שישולמו לחברי מועצה בהתאם ליחס בין מספר התושבים למספר חברי המועצה בכל עירייה;

(2) שיעורים שונים של גמול בעד השתתפות בישיבות כאמור בסעיף קטן (ג) שישולמו לחברי מועצה בהתאם ליחס בין מספר התושבים למספר חברי המועצה בכל עירייה;

(3) מספר מרבי של כלל ישיבות המועצה בשנת כספים שבהן השתתף חבר מועצה ושבעדן יקבל גמול השתתפות בישיבות כאמור בסעיף קטן (ג)."

תיקון סעיף 140 א 2. בסעיף 140א לפקודה –

(1) בסעיף קטן (א) –

(א) אחרי "פנקסי העירייה ומסמכיה" יבוא "וכן פנקסי ומסמכי תאגיד עירוני";

(ב) אחרי "ממשמורת העירייה" יבוא "או ממשמורת התאגיד העירוני";

(ג) אחרי "מי שהוא הסמיכו לכך" יבוא "בסעיף זה, "תאגיד עירוני" – כמשמעותו בסעיף 249א";

(2) בסעיף קטן (א1) אחרי "פנקסי העירייה או מסמכיה" יבוא "או פנקסי התאגיד העירוני או מסמכיו" ובסופו יבוא "לא נענה ראש הרשות לצו כאמור בתוך 21 ימים ממועד הוצאת הצו, ימנה הממונה אדם מתאים למילוי החובה כאמור בסעיף 141."

(3) בסעיף קטן (ב), אחרי "או בוועדה מוועדותיה" יבוא "או לדיון בגוף המנהל של התאגיד העירוני";

(4) בסעיף קטן (ג), אחרי "פנקסי העירייה ומסמכיה" יבוא "וכן פנקסי תאגיד עירוני או מסמכיו";

3. תיקון פקודת המועצות המקומיות – בפקודת המועצות המקומיות², בסעיף 34א –

(1) במקום "וסעיפים 142א" יבוא "וסעיפים 125ד, 142א".

(2) אחרי "חוב ארנונה או אספקת מים" יבוא "סעיף 140א".

4. תקנות ראשונות .4 תקנות ראשונות לפי סעיף 125ד(ה) לפקודה, כנוסחו בסעיף 1 לחוק זה, יובאו לאישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת בתוך 60 ימים מיום פרסומו של חוק זה.

5. הוראת מעבר .5 על אף האמור בסעיף 125ד לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 1 לחוק זה, וסעיף 34א לפקודת המועצות המקומיות, כנוסחו בסעיף 3 לחוק זה, עד לסוף שנת הכספים שלאחר תום שלוש שנים מיום תחילתו של חוק זה, כספי הגמול לפי סעיף זה יועברו מאוצר המדינה לקופת הרשות המקומית; השר, באישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, רשאי לקבוע כי גם לאחר האמור יועברו כספי הגמול, כולם או חלקם, מאוצר המדינה לקופת הרשות המקומית, בכל הרשויות המקומיות או בחלקן, והכול כפי שיקבע.

דברי הסבר

בעוד ראשי הרשויות המקומיות בישראל וחלק מסגניהם זכאים לשכר, שאר חברי המועצה פועלים על בסיס התנדבותי לחלוטין, וזכאים ל"סל שירותים" בסיסי בלבד (למשל, שירותי משרד). גמול כספי לחברי מועצות ברשויות המקומיות הוא הכרחי על מנת לשפר את תפקודם של חברי המועצות בפרט והדמוקרטיה המקומית בכלל. חוות דעת של המכון הישראלי לדמוקרטיה בנושא מתן תגמול לחברי מועצות ברשויות מקומיות מצביעה על כך שמצב עניינים זה גורם לנזקים שונים, ביניהם:

² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 9, עמ' 256.

פגיעה כלכלית בחברי מועצה; פגיעה ביכולתם של חברי מועצה למלא את תפקידם, בדגש על זמינותם לכך; ויצירת חסם כלכלי בפני המועמדים לתפקיד זה, הפוגע בשוויון הזדמנויות להיבחר. הסקירה אף מצביעה כי מתן סוג כלשהו של גמול לחברי מועצות מקומיות הוא הנורמה המקובלת במדינות דמוקרטיות בעולם.

הצעת החוק הנוכחית מבקשת לתקן מצב עניינים לקוי זה, ולהעניק לחברי מועצה בעיריות ובמועצות מקומיות גמול כספי. הגמול יהיה אחיד לכל חברי המועצה באותה מועצה (מלבד ראש הרשות וסגנים בשכר). הגמול ישלב בין תשלום גלובלי לבין תשלום מוגבל על בסיס השתתפות בישיבות המועצה. תשלומים אלו יכולים להשתנות לפי היחס בין מספר חברי המועצה למספר התושבים – יחס המשקף במידה מסוימת את עומס המשימות המוטל על חבר המועצה.

עקרונית, כפי שנהוג בדמוקרטיות אחרות, הרשות המקומית היא שצריכה לממן את הגמול הכספי. עם זאת, מוצע שבשנים הראשונות משרד הפנים הוא שיתקצב את הגמול. הסיבה היא שבישראל לא נהוג כיום גמול כספי כלשהו לחבר מועצה, ויש להניח שרשויות מקומיות רבות יתקשו לממן הוצאה זו בעצמן. לפיכך מוצע שבשלוש השנים הראשונות לאחר כניסת החוק לתוקף, המדינה תעביר לרשויות את המימון עבור חברי המועצה. במהלך תקופה זו יוכל משרד הפנים לגבש תכנית הדרגתית למעבר למימון על ידי הרשויות. מהלך זה יהיה כרוך בהוצאה מתקציב המדינה בסכום מוערך של כ-70 מיליון שקלים.

הצעת חוק זו נכתבה בסיוע המכון הישראלי לדמוקרטיה.

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת איתן גינזבורג

(פ/1499/24).

הצעת החוק זהה לפ/1499/24 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ח בתמוז התשפ"ה (14.07.2025)